

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ ПОДОЛАННЯ БІДНОСТІ В УКРАЇНІ

Вадовська Х., Латишева В.

На сьогодні Україна продовжує демонструвати негативні тенденції в соціальній сфері, що виявляється в першу чергу в збіднінні населення та зростанні кількості осіб, що потребують соціального захисту, в т.ч. за рахунок тимчасово переміщених осіб та осіб, які отримали інвалідність в АТО та ін.

За оцінками Світового Банку рівень бідності в Україні за останні п'ять років зріс на 10%, а за межею бідності в Україні перебуває 25 % всього населення України [4].

При цьому, як відмічають фахівці, в Україні спостерігається бідність не лише серед безробітних чи низькокваліфікованих громадян, на межі бідності перебуває й значна частина високкваліфікованих кадрів, в першу чергу це фахівці гуманітарної сфери.

У важкому матеріальному становищі перебуває й більшість молоді, яка лише виходить на ринок праці, не має стажу роботи та може розраховувати переважно на мінімальну заробітну плату, яка становить на даний момент 3723 грн.

Особливо загрозовою стає ситуація, коли молода родина народжує дитину, та в родині фактично залишається лише один годувальник.

У випадку коли дитина народжена матір'ю одначкою, відповідно до Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» право на фінансову підтримку на малюків у 2018 році розмір соціальної виплати варіюється від 1626 грн., - дитині до 6 років, до 2027 – дитині віком від 6-18 років, та 1921 – від 18 до 23 років [2].

В цьому контексті дещо дивною є остання ініціатива Кабінету Міністрів України щодо відшкодування послуги з догляду за дитиною до трьох років «муніципальна няня» у розмірі прожиткового мінімуму на дітей віком до шести років, встановленого станом на 1 січня відповідного року, на умовах співфінансування з різних бюджетів з 1 січня 2019 року [1], що становить станом на 01.06.2018 року – 1559 грн. Оскільки виникає запитання: Хто погодиться сидіти з дитиною п'ять днів на тиждень за таку суму?

Можливо, в такий дивний спосіб уряд вирішив мотивувати непрацюючих дідусів та бабусь?

Хоча, коли мова заходить про українських пенсіонерів, то ситуація тут є ще гіршою, оскільки станом на 1.01.2018 р. в Україні пенсію у розмірі нижче/на рівні межі бідності, визначеної ООН для країн Центральної та Східної Європи (вартість добового споживання на рівні 5 доларів США) отримують близько 89% пенсіонерів [5].

Таким чином, навіть здійснений нами поверхневий аналіз ілюструє доволі загрозові тенденції, особливо, якщо взяти до уваги рівень, підвищення ціни на електроенергію, воду, газ та паливо, постійне зростання цін на продукти харчування, ліки та ін.

В світлі вищезазначеного цілком виправданим є Рішення окружного адміністративного суду міста Києва від 25. 04. 2018 № 826/3639/17, який постановив визнати протиправними дії Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України з формування відповідних мінімальних наборів продуктів харчування, непродовольчих товарів, послуг з порушенням приписів частин 2, 3, 4 статті 3 Закону України «Про прожитковий мінімум», що стало підставою для затвердження Кабінетом Міністрів України постанови № 780 від 11.10.2016 «Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення» [3].

Станом на 01.7.2018 року прожитковий мінімум становить 1841 гривень, який розраховується відповідно до Методики визначення прожиткового мінімуму [6] прожитковий мінімум для основних соціальних і демографічних груп населення розраховується, виходячи з наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг, схвалених експертною комісією з проведення науково-громадської експертизи цих наборів на принципах соціального партнерства та визначених постановою Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2016 року № 780 «Про затвердження наборів продуктів харчування, наборів непродовольчих товарів та наборів послуг для основних соціальних і демографічних груп населення», яка на даний момент є незаконною.

До речі, в проекті Державного Бюджету України на 2019 рік розмір прожиткового мінімуму передбачено у розмірі з 1 січня 2019 – 1853 гривни [7], таким чином з метою подолання бідності в Україні у 2019 році передбачено збільшення прожиткового мінімуму на 12 гривень.

Така соціальна політика вкрай негативно впливає на рівень соціального забезпечення населення та ставить більшу частину населення України на межу виживання, загострює соціальну напругу в суспільстві, та загрожує національній безпеці в цілому.

Очевидною є необхідність перегляду формування відповідних мінімальних наборів продуктів харчування, непродовольчих товарів, послуг в реальних цінах, та адекватного підвищення прожиткового мінімуму.

-
1. Деякі питання реалізації пілотного проекту із соціального захисту сімей з дітьми та підтримки розвитку відповідального батьківства: Постанова Кабінету Міністрів України № 427 від 30 травня 2018 р.// <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/427-2018-%D0%BF>
 2. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 листопада 1992 року № 2811-ХІІ (Редакція від 20.01.2018) // <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>
 3. Рішення окружного адміністративного суду м. Києва від 25. 04. 2018 № 826/3639/17 // <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v3639805-18>
 4. В Україні 25% населення за межею бідності – Світовий банк//

<https://dt.ua/POLITICS/vukrayini-25-naselennya-za-mezheyu-bidnosti-svitoviy-bank-283300.html>

5. Щорічна доповідь Уповноваженого з прав людини. – К., 2017. – С. 22 // [Електронний

- ресурс] // – Режим доступу: www.ombudsman.gov.ua/files/Dopovidi/Report-2018-1.pdf
6. Про затвердження Методики визначення прожиткового мінімуму:спільний наказ
Міністерства соціальної політики України, Міністерства економічного розвитку і
торгівлі
України та Державної служби статистики України від 03.02.2017 № 178/147/31//
[Електронний ресурс] // – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0281-17>
7. Государственный бюджет Украины 2019: главные цифры // [Електронний ресурс] // –
Режим доступу:
https://24tv.ua/ru/bjudzhet_2019_ukraina_glavnye_cifry_gosudarstvennogo_bjudzheta_ukrainy_na_2019_n1033947